

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrt leta 3-50 K, mesečno 1.20 K.
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrt leta 4-80 K

Posamezne številke 10 v.

Reklamacije so poštnine prose.
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Inserati: Enostopna peti-vrstica
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin.
večkrat po dogovoru.

33. števil.

V Ljubljani, v petek, dne 18. marca 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
«Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljave
naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravišтво
«Rdečega Prapora», Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Ljudsko štetje.

V eni zadnjih števil «Rdečega Prapora» sem čital beležko, ki mi je zdramila razne misli o tem predmetu. Zdi se mi mi, da ne bo odveč, če jih nakratko naznanim čitateljem našega glasila.

Umevno je, da je naši stranki nemogoče, posnemati na tem polju češko ter izvršiti privatno štetje v narodno-mešanih krajih, ker je resnica, da nam za tako ogromno nalogo ne zadostujejo ne gnotna, ne agitacijska sredstva. Nekaj drugega pa bi se po mojem mnenju vendar dalo izvršiti, ne da bi čakali na prebujenje narodnih prvakov.

Naša stranka ima danes svoje organizacije več ali manj po vseh, tudi narodno mešanih krajih od Koroske do Dalmacije. Po vseh teh krajih je pa tudi v našem interesu, da se izvrši ljudsko štetje pravično. Kdor živi in dela v narodno mešanih krajih, bo vedel, kako velikanske težave se mu neprenehoma postavljajo na pot. Ne le, da ima s političnimi in navadnimi nasprotniki več dela, ampak tudi v organizaciji je vse težavneje. Da bi poteškoče kar izginile, če bi dobili jasno in zanesljivo sliko narodnih razmer, res ni misliti; tako enostavno ni narodno vprašanje. Vendar pa bi se tedaj dale odstraniti vsaj nekatere in ne razno majhne težave.

Potrebno se mi torej zdi, zbuhati povsod med delavci zavest, da imajo pri štetju za svoj »občevalni jezik« naznačiti svoj pravi materinski jezik. Brez vsakih šovinističnih predsodkov se lahko pove, da imamo mnogo Slovencev in Hrvatov, ki se nočejo priznavati svoji narodnosti; med temi so indiferentni, narodno nasprotni, pa včasih tudi socialistični delavci.

Pred očmi imam v prvi vrsti Istro, ki je v tem oziru čudna dežela. Težko da bo še kje toliko renegatov in narodno-indiferentnih ljudi kakor tam, bodisi v inteligentnih ali pa v delavskih slojih. Težko si to mi razlagati. Beseda »Hrvat« je tam že skoraj izgubila naroden pomen in je postala istovetna s »klerikalcem« in »reakcionarcem«. Jako žalostno je v tem oziru po Labinjsčini, kjer ima naša stranka najboljšo organizacijo cele Istre, pa tudi v narodnem oziru najtežje stališče. Če je delavec tam spoznal nazadnjaštvo in škodljivost klerikalizma, se mu zazdi, da ne more tega odložiti, če ne odloži obenem tudi hrvatstvo. In to je včasih rodilo naravnost čudne sadove.

Pred par meseci je šlo za imenovanje župnika za Labinj in okolico. Bila sta dva kandidata, prvi Hrvat, drugi Italijan. Kaj briga socialiste imenovanje župnika? In vendar — v Labinju so se našli sodrugi, ki se niso mogli vzdržati, pa so šli celo od hiše do hiše agitirati za — italijanskega župnika.

Podobne reči so se godile tudi že pri občinskih volitvah. Poznam ondote razmere, pa zato ne trdim, da se tako godi iz narodnih predsodkov, ampak sovraštvo, ki ga goje hrvatski in slovenski nazadnjaki napram socializmu, se jim zdi, da izvira iz narodnosti.

Zdi se mi, da bi se našla snov za podobne pritožbe tudi po Koroskem in morda še kje.

Iz teh razlogov menim, da kaže porabiti priliko ljudskega štetja, da se delavcem vcepi zavest tudi v narodnem oziru. Da bo stranka imela od tega temveč koristi, čim večji bo vseh te agitacije, mi menda ni treba razlagati.

Seveda nastane sedaj vprašanje, ki je najbolj kočljivo: Kako naj izvršimo to? Ne smatram se za kompetentnega, da bi stranki diktiral taktiko v tej zadevi. Menim pa, da bi se stvar dala najbolj ekonomično in najlažje izvršiti na sledeči način: V vseh narodno-mešanih deželah, torej na Koroskem, Štajerskem, v Istri, v Trstu in v Dalmaciji naj bi se čimprej sklicale deželne konference, na katerih naj bi se razpravljalo o pripravah za ljudsko štetje v dotični deželi. Akcijo bi moral podpirati tisk, shodi, predavanja, diskusije i. t. d. Ta prilika naj bi se porabila, da bi se ljudstvu razlagal tudi narodni program naše stranke.

To je moje mnenje. Prosil bi vse sodruge, ki imajo kaj povedati o tem predmetu, da naj povedo.
Josip Petejan.

Italijanska fakulteta v državnem zboru.

Zadnji teden je prišel načrt vlade, po katerem bi se imela ustanoviti italijanska pravna fakulteta na Dunaju, v državnem zboru na dnevni red. Omejiti se moramo na kratko poročilo.

Za Rusine je izjavil Dnjestrijanski, da priznavajo vsakemu narodu pravico, da si sam voli sedež za svoje visoke šole. Zahtevajo, da se sočasno z italijanskim v Trstu ustanovi rusinsko vseučilišče v Lvovu.

Za Italijane je podal Comci sledečo izjavo: Sodimo na podlagi obljub ministrskega predsednika, da pride prvo čitanje predloge o italijanski pravni fakulteti sedaj zadnjikrat v razpravo: pridržujemo si pravico, da predložimo svoje znane zahteve v obliki preminjevalnih predlogov v odseku. Za danes se omejujemo na to, da prosimo zbornico, naj to zadevo reši čimprej v zmislu želj in potreb italijanskega prebivalstva.

Spinič priznava Italijanom pravico do vseučilišča, ki pa ne sme biti v Trstu in sploh ne na Primorskem. Ne nasprotuje, da se ustanovi na Dunaju ali pa na južnem Tirolskem, a v tem slučaju se more ustanoviti slovenska univerza v Ljubljani in priznati veljavnost izkušenj v Zagrebu.

Krščanski socialc Schmidt ne ugovarja fakulteti v Trstu, zahteva pa nemški oddelek na tržaški mornarški šoli.

Vsenemec Wastian nasprotuje sploh vsaki nemški visoki šoli ter meče Italijane in Slovane v en koš kot sovražnike Nemcev, ki so baje edini stebri Avstrije. Mož bi bil za vseučilišče v Trstu, če bi bilo — nemško.

Seitz je za socialne demokrate izjavil, da bodo glasovali za predloge, ker gre vsakemu narodu pravica do vseh šol.

Hrvatsko pismo.

V Zagrebu, sredi marca.

Hrvatska je zanimiva dežela. Odkar je hrvatsko-srbska koalicija sklenila svoj pakt s Khuen-Hedervaryjem, ni izgubila zanimivosti, le da je postala še nekoliko žalostnejša. Kratka doba nove vlade je že pokazala, da se vrača v deželo povsem neizpremenjeni stari režim Khuen-Hedervaryja, le še poslabšan s — klerikalizmom. Niti najmanjšega sadu ni dosegla hrvatsko-srbska koalicija, izvzemaš to, da imajo njeni ljudje večino v saboru, kjer pa morajo plesati tako kakor piska Khuenov namestnik dr. Tomašić. Za izpraznjene mandate, ki jih morajo koalicionisti prepustiti madžaronom, se že razvija spletkarija, med madžaroni jih je mnogo, ki bi radi zopet prišli navzgor, a mandatov je premalo za vse. Za prvi čas bodo pač izvoljeni naj-

hujsi; slišijo se že imena Chavrak, Šumanović, seveda tudi dr. Tomašić i. t. d.

Ampak kakorkoli bi se še pretrpelo to vstajenje posameznikov, če ne bi bilo za tem nekaj drugega. V Oseku izhajajoča »Drau«, ki je bila že davno Khuenovo trobilo, izjavlja z vso gotovostjo, da se je »dežela povrnila konzervativizmu«, kar je bilo potrebno, da se »vrnejo normalne razmere med Madžari in Hrvati«. In list pravi dalje, da bo »preobraženje koalicije s sodelovanjem narodne (t. j. madžaronske) stranke v novo konservativno stranko na strogo unionistični podlagi omogočila vrnitev normalnih razmer.«

Jasno je torej, kaj se pripravlja. Da reši koalicionaska gospoda vsaj osebno svoje mandate in druge koristi, bo zlezla s starimi madžaroni v en hlev in bo ponižno služila Khuenu. Kako se bo v teh razmerah godilo narodnim pravicam, si je lahko misliti.

A z novim režimom se je začel šopiriti tudi klerikalizem, ki je bil vsaj doslej na Hrvatskem brez pomena. Njegov pionir pa je naš novi naučni minister dr. Amruš. Ta stari štreber je bil nekdan »obzoraš«, velik opozicionalec in zlasti hud nasprotnik Khuenov. V dobi pobratimije s Starčevićanci se je celo delal zelo radikalnega. Ko mu je pa Khuen izpodmaknil županski stolček, je toliko časa laviral, da je končno napravil kotar pred tiranom in zato spet milostno smel postati zagrebški župan. Klerikalen je bil že davno, a v prejšnjih časih je to bilo brez pomena na Hrvatskem. Sedaj, ko je dobil hrvatske šole v roke, je pa takoj pokazal kremplje, ki so v novih razmerah nevarnejši nego prej. Ena njegovih prvih naredeb ukazuje, da ima šolska mladina praznovati 3. junija Srce Jezusovo in nabirati denar za zastavo, ki se ima darovati papežu. V Zagreb uvaža Amruš jezuite, ki so zaradi raznih grdih afer obsovaženi po vsej deželi. In to vse se godi z blagoslovom naših — naprednjakov.

Socialna demokracija, ki je sedaj res edina opozicionalna stranka na Hrvatskem, je sklicala za četrtek, 17. t. m. ljudski shod v veliko dvorano »Hrvatskega Sokola«. Na dnevnem redu je bila točka: »Narodna prava in hrvatski sabor.« Poročal je socialno-demokratični poslanec sodrug Korać, govoril je pa tudi edini meščanski poslanec, ki je ostal v opoziciji, znani Fran Supilo.

Novi boj, ki se sedaj razvija na Hrvatskem, bo gotovo zanimal tudi naše slovanske sodruge.

Društvo tiskarjev na Kranjskem

je imelo v soboto, dne 5. marca 1910 svoj redni občni zbor v restavraciji Narodnega doma v Ljubljani. Iz poročila tega strokovnega društva posnemamo, da je imelo društvo v minulem letu dva občna zbora, eno društveno zborovanje in eno zaupno zborovanje. Odbor je imel 19 sej, od teh skupaj s tarifno komisijo 8 in tarifno komisijo sama je imela 14 sej. Društvo je letos popolnilo svoja pravila, ki so se zadobila potrjenje deželne vlade. Izplačane podpore so iznašale 7350 K, ki jih je sprejelo 69 bolnikov, 19 brezposelnih na mestu in 262 brezposelnih na potovanju, 2 onemogla in 3 vdove, razentega se je dovolila izredna podpora 2 članoma, 4 članom pa se je dovolila preselitvena podpora. Društvo je šlo konec leta 5 častnih in 175 rednih članov. Računski zaključek izkazuje 14.559 K 99 v prejemkov in 14.294 K 44 v izdatkih, tedaj 264 K 55 v prebitku, s katerim je doseglo društveno premoženje 39.835 K 64 v, izvzemaš vrednost knjižnice in inventarja v

znesku 3030 K. Društvena knjižnica je imela komcem leta 1528 knjig; izposodilo si je 93 oseb 1173 knjig. V društveni sobi je na razpolago 26 časopisov. Občni zbor je izrekel zahvalo odbornikom in posebej tudi tistim, ki izstopajo letos iz odbora. Pri volitvah, ki so se izvršile domala soglasno, so bili izvoljeni v odbor naslednji tovariši: predsednik L. Werzak, podpredsednik I. Mlinar, računovodja O. Planinc, blagajnik I. Komar, blagajnikov namestnik Ig. Lampič, zapisnikarja I. Nabernik in A. Štrekelj, knjižničarja J. Strnad in F. Zemljič, prisednika O. Farnik in M. Körber; kot pregledovalci računov V. Čerter, A. Grapar in V. Koželj; kot upravitelja potniške blagajne: O. Planinc za Ljubljano in M. Petrič za Rudolfovo; v tarifno komisijo: M. Dachs, A. Grapar, P. Jelčnik, F. Jezeršek, J. Linhart, J. Paulič, R. Stibinger, A. Šmuc in O. Tutta. — Omenjati moramo še, da se je na tem občnem zboru posebej naglašala potreba, da skrbi odbor za naraščaj in uvaža ter navaja mlajše tovariše k delovanju v strokovni organizaciji. — Prosit!

Politični odsevi.

* Ogrski državni zbor se razpusti dne 22. t. m. Cesarja bo pri tem činu zastopal nadvojvoda Josip.

* Grof Khuen Hedervary je v Budimpešti v notranjem mestu postavljen za kandidata.

* Krvav boj med Bolgari in Turki se je v nedeljo vnel v Ruščuku. Neki Bolgar je bil vzel mladoletno Turkinjo brez dovoljenja njenih staršev za ženo. Policija jo je na njih zahtevo vrnila staršem. Množica Bolgarov jo je hotela otepi policiji in naenkrat se je razvila prava bitka. 17 oseb je bilo ubitih, 32 težko ranjenih. Turkinja je baje s svojim možem pobegnila na Rumunsko.

* Od srbske strani se zanikuje vest, ki so jo širili časniki, da pride bližnje dni bolgarski kralj s kraljico v Belgrad.

* Norveška zbornica je sklenila s 97 glasovi proti 24, da se dovoli poslancem 3000 kron za vsako zasedanje in povrnitev potnih stroškov.

* Predsednik francoske republike Fallieres je obiskal angleškega kralja Edvarda, ki se mudi v Parizu in je ostal pol ure pri njem.

* Dalaj lama je poslal posebno odposlanstvo z ročnim pismom za carja v Peterburg.

* Turška zbornica je dovolila proračunski provizorij za mesec marec in april. Deficit glavnega proračuna bo znašal 7 milijonov funtov.

* Volik škandal je na Francoskem zopet na dnevnem redu. Izkazalo se je, da je likvidator Duez, ki je bil pooblaščen za likvidacijo cerkvenega premoženja, pomeveril ogromne svote. Preiskovalnemu sodniku je priznal, da je že pred leti, ko je bil tajnik tedanjega likvidatorja Isberta, temu pomeveril pol milijona frankov, kar je pokril s falsifikacijami v knjigah. Ko je postal Isbertov naslednik, mu ni bilo težko, zakrivati svoje sleparije. — Z afero se bavi tudi zbornica. Zaprl so tudi Duezovega tajnika, nekega Martina.

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne, kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. . . Agitirajte povsod za „Rdeči Prapor“!

Dopisi.

Trst. Kristanovo predavanje v »Ljudskem odru« dne 11. t. m. Kadar pride Etbis Kristan predavat v Trst, je za nas Tržačane mal praznik. Bodisi snov ta ali ona, Kristan jo zna tako imenitno obdelati, da jo je veselje poslušati. Tako nam je zadnjič v dveurnem predavanju podal lepo in precizno sliko o puntih slovenskih kmetov v poč. 10. stol. Uvedoma nam je predavatelj naslikal zgodovinsko ozadje s političnega, gospodarskega in socialnega stališča. Oglejski, solnograški in bavorski misionarji, ki so prišli v naše slovenske kraje oznanjati novo krščansko vero, oznanjali so jo z mečem v roki. Pravega krščanstva niso nikdar zasadili v srca slovenskega ljudstva, pač pa nam je to krščanstvo prineslo germanizacijo, raznarodovanje našega ljudstva in zaslužnitičev istega pod jarem nemških graščakov in valptov. Prej prosti, gospodujoči živeli v naših deželah, so Slovenci postali hlapci tujih gospodarjev, nemških graščakov v prvi vrsti in v drugi vrsti kmetu sovražnega meščanstva in višje duhovščine. Nemški graščaki so uveljavili nemški fevdalni red, tlako in desetino. Ne samo gospodarsko, tudi osebno so bili naši predniki izkoriščani in zaničevani od nemškega graščaka, ki je v posesti vseh kulturnih sredstev lahko z visokega gledal na navadnega in nerodnega trpina kmeta. V prvih časih, ko je graščakova grabežljivost imela še naravno zavoro v njegovem želodcu, t. j. ko je on izšel od kmeta pač le toliko, kolikor je zamogel s svojci zavžiti, je bilo slovenskemu kmetu

že še izhajati. Ko pa se je pozneje od Benetk in Reke sem začela razvijati s slovenskimi deželami trgovina, ko je s trgovino prišel v veljavo denar, s kojim se je lahko kupilo in preskrbelo tudi vse drugo, s čimer si je zamogel graščak osladiti življenje, s tem trenutkom se je trpljenje slovenskega kmeta izpremenilo v krvavenje. Tlaka, desetina, vedno nove davščine, vedno novi prispevki so težili našega kmeta. Novi cesarski in deželni davki, ki so padali na graščaka, jih ta ni trpel sam, marveč jih je prevajal na rame kmeta. Posrednik med njim in graščakom — valpet je iskal in našel tudi povsod svoj dobiček. In mogoče, da je ta valpet še bolj žulil kmeta kot graščak.

Gospodarska bremena, ki so težila našega kmeta do l. 1500, so se od tega časa še bolj pomnožila vsled ene nesrečne vojne, ki jo je prav po nepotrebnem uprizoril cesar Maksimilijan I. z Benečani. Ogromne vojne troške je prevajal cesar na graščake in ti na kmete. Graščak in njegov volpet sta pri tej priliki zahtevala od kmeta veliko več od tega, kolikor bi bila smela zahtevati. Kmet že ni mogel dhati pod temi bremenami, pritožil se je pri cesarju, zahteval je »staro pravdo«, stare pravice, toda v tedanjih časih ni imel cesar nobene prave moči nad graščaki in kmetje so kmalu izprevideli, da si morajo sami pomagati. Ta sklep je dozorel v njih tem prej, ker se je v istem času na južnem in srednjem Nemškem pojavilo isto uporno gibanje nemških kmetov proti — nemškemu graščakom in je uplivalo tudi na Slovensko. To gibanje, ki je izbruhnilo v dveh kratkih presledkih pod imenom »Bundschuh« in »Armer Konrad« nam jasno dokazuje, da je temeljila v gospodarsko-socialnih vzrokih, da je šlo za razredni boj med posedujočim graščakom in zaslužnim kmetom. In take razredno-socialne boje vidimo tudi v uporih slovenskih kmetov od l. 1503, 1514. in 1515—1516., četudi v drugi, a postranski vrsti je igralo svojo vlogo pri teh uporih ono nasprotje med slovenskim kmetom in nemškim graščakom. Vsi ti upori so bili udusen od redne vojske graščakov, tudi poslednji, v kojem so se pa kmetje držali čez 5 mesecev. Po tem je sledil navidezni mir do l. 1576., ko je izbruhnil poslednji, a obenem največkratnejši kmetški upor, ki se je raztegnil tudi na Hrvaško in je v zvezi z reformacijo. Predavatelj nam je obljubil o tem uporu posebno predavanje, na katero se že v naprej veselimo.

Shodi.

Pulj. V nedeljo 20. marca ob 1/2 9. dopoldne je javen ljudski shod z dnevnim redom

Narodno vprašanje in socialna demokracija.

Glavni poročevalec je sodr. dr. Hamrik Tuma iz Gorice. Shod je za puljske delavce zelo važen, zato pričakuje politični odbor čim obilnejšo udeležbo in pozivlje vse zaupnike, da pridno agitirajo. Vsak sodrug naj obvesti o shodu tovariše, ki morda ne vedo zanj.

Zidarji in zidaraki delavci, pozor! Po Slovenskem, zlasti po Goriškem in Spodnjem Štajerskem hodijo agentje, ki iščejo zidarjev za Švico. Svarimo jih, naj se nikar ne dajo zapeljati po obljubah po visokih plačah, ki se nikdar ne izpolnijo. Agentje pri svojem lovu na zidarje in zidarske delavce ne povedo, da je v Winterthuru in okolici stavka, ki traja že nad devet mesecev; delavska solidarnost torej zahteva, da se s takimi agenti povsod, kjer se pojavijo, temeljito obračuna. Vsak sum je takoj naznaniti Strokovnemu tajništvu v Ljubljani ali pa naravnost na naslov: Streikkommission der Maurer, Winterthur, Schweiz. Torej ne v Švico! Zaupnike strokovnih in političnih organizacij se naproša, da pouče vse zidarje in zidarske delavce v njihovem okraju.

Socialni pregled.

Nabrežina. V ponedeljek 7. t. m. se je vršil zelo dobro obiskan klesarski shod na vrtu zadružne gostilne v Nabrežini. Predsedoval je sodrug Cili. Dnevni red se je glasil: Poročilo izvrševalnega odbora v zadevi pogajanj glede stavljenih nove pogodbe klesarskih pomočnikov. Strokovno komisijo iz Trsta so zastopali sodrugi Oliva, Tedeschini in Kopač. Poročal je sodrug Čatelon iz Trsta v italijensčini, sodrug Kopač v slovenščini naslednje: Nabrežinski klesarski mojstri so po svoji stari navadi predložili novo pogodbo, ne da bi se bili prej dogovorili z delavci. Mislili so, da je delavstvo še danes nezavedno in se niso nadejali odpora. Delavstvo, ki je danes v pretežni večini organizirano, je odklonilo tako enostransko pogodbo. Izvolilo si je odbor, ki se ima pogajati z najmočnejšim podjetnikom g. Wildejem. Ta odbor je zaključil svoje delo s tem, da je to trdno prisilil, zvišati mezdo od 1. febr. t. l. pa do 30. avgusta l. 1911. za 10 odstotkov, od 1. septembra l. 1911. do 1. 1914. za drugih 10 odstotkov. Obenem se povisa cena na stopnicah preko 10 odstotkov za 10 v za meter. To pogodbo so podpisali tudi g. Andreotti in g. Piculo. Nabrežinski župan g.

Ivan Čaharija se je posebno gorko zavzemal za gospode mojstre proti delavcem; morda je hotel oviti s trobojnico delavstvu želodec. Ostali gosp. delodajalci pa nočejo podpisati pogodbe, baje zato, ker jo je prvi podpisal Nemec Wilde. Nato je govoril poslanec sodrug Oliva, ki je spodbujal navzoče na solidarno postopanje in obljubil podporo vseh strokovno organiziranih delavcev. Potem je govoril strokovni tajnik sodr. Tedeschini iz Trsta, ki je naslikal v prav živih barvah nasprotstvo interesov delavstva z onimi podjetništva. Izvajanje govornikov je zbrano ljudstvo burno prirejalo. Nato je bila prečitana sledeča resolucija: »Nabrežinski klesarji, zbrani na javnem shodu dne 7. t. m., sprejmejo porečilo eksekutivnega odbora glede gibanja med klesarji na znanje in izjavljajo svoje zadovoljstvo z delovanjem odbora, odklanjajo vsako kakršnokoli pogodbo, ki ni sklenjena v imenu delavstva potom odbora.« Ko so še sodrugi Marica, Kopač in Čatelon s toplimi besedami pozivali navzoče na solidarno delo v organizaciji, se je ob burnem odobravanju zaključil ta znameniti shod ob pol 4. uri popoldne. Trajal je dve uri.

Sodrugl zaupniki, ki so dobili kole-

darje v kolportajo, so naprošeni, da čimprej odračunajo. Čas je, da sklenemo knjige!

Domače vesti.

— Vprašanje delavskih stanovanj je v Trstu postalo akutno. H-tsi posestoiki sicer niso v Trstu nič drugačni kakor v drugih krajih. Od svojega kapitala, investiranega v hišah, hočejo imeti obresti, čimvečje, tem bolje. Ampak višina obresti ni vedno odvisna od samih hišnih posestnikov. V Trstu pa so prilike sedaj posebno ugodne za izkoriščanje stanarjev in kapitalist bi ne bil, kar je, če bi ne porabil prilike, ko mu je mogoče, napolniti si mošnjček. Stanovanj, zlasti manjših, primanjkuje in zato se dviga stanarina kakor »zmaj«, kadar je dober veter. Povsod, kjer so take razmere, zadene krivda tudi občino, v Trstu pa njo v prvi vrsti. Socialni demokratje so v občinskem svetu storili korake v tem oziru. Nihče drugi se ni zmišlil na to silno ljudsko potrebo. A sedaj, ko so socialni demokratje spravili stvar v tir, bi naenkrat vsi radi speljavali vodo na svoj mlin. Vse pisari in zboruje zaradi delavskih stanovanj, a ne s poštenim namenom, da bi se res pomagali delavstvu do človeka dostojnega, pa vendar ne predražega prebivanja, ampak da bi demagoško polovili delavce za svoje jezuitične »organizacije«. Toda delavstvo ima v Trstu že preveč izkušenj. V nedeljo je zopet ondotno italijansko delavstvo sijajno pokazalo, da zna ločiti demokracijo. Italijanska socialno-demokratska stranka je sklicala ljudski shod na trg Doradoni in zbralo se je več kakor 2000 delavcev, ki so z največjim zanimanjem zasledovali izvajanje sodrugov Čarniutza in drja. Puecherja. Zlasti Puecherjev govor je bil izredno zanimiv. Njegov resumé je obsegala resolucija, ki zahteva, da se uredi 2000 delavskih stanovanj in da odkaže občina v ta namen komisiji za mala stanovanja brezplačno zemljišče, katerega ima toliko, da bi se na njem lahko uredilo tudi deset tisoč takih stanovanj. Komisija tedaj lahko najame 4 1/2 milione kron hipotekarnega posojila, čemur bi občina imela prispevati 2 1/2 milione kron. Resolucija je bila soglasno sprejeta. Seveda se je v njej obravnavala tudi davčna politika občine in sodrug Puecher je dokazal, da je v Trstu toliko privatnega velekapitala, da je vsako obremenjevanje ljudstva z indirektnimi davščinami na življenske potrebščine nepotrebno. Neki »anarhist« je priporočal »stavko stanarjev«, konfuzno, kakor je že navada teh slavnih anarhistov. Zanimivejša pa je to, da je ob istem času znani Paganini sklical svoj shod v Politeamo Rossetti. Ča bi ga bil sklical v kakšno hotelsko sobo, bil storil pametnejše, kajti tistih par ljudi, ki so ga prišli poslušati, bi bili imeli tudi tam dosti prostora. Čudno se mu je moralo srce smejati, ko je mimo gledališča parokrakala velikanska povorka socialnih demokratov, ki so demonstrirali za svoje zahteve. Paganini snuje društva in organizacije in delavske borze — vse ima že na papirju, le tistega nima, po čemur najbolj hrepeni, od delavcev namreč ne vidi nič drugega kakor — hrbe.

— Vodovode za Kras in Suho Krajino je ministrstvo na zadnji seji dovolilo. Odobruje 3 načrte kranjskega deželne odbora. S tremi centralnimi vododobavnimi napravami se bo preskrbel z vodo notranjski Kras, Suha Krajina in prizadeti kraji ribniške in kočevske doline. Vlada bo prispevala 50% k stroškom tega dela; skupni stroški bodo znašali na štiri milijone kron.

— »Matica Slovenska« je kulturno in specialno knjižno društvo, kar mu daje ugodno priliko, da si lahko obrani popolno objektivnost za politiko, ne da bi mu kdo mogel kaj očitati. Tem neugodnejši je vtisk, če Matica prav brez potrebne zapuška nevtralna tla. Čitali smo te dni, da je če-

Dober tek!

Zdrav želodec imamo in nič nas ne tišč v želodcu, nobenih bolečin, odkar jemljemo Fellerjeve, odvajajoče rabarbarne praške z znamko »Elsapillen«. Pravimo Vam iz izkušnje, poskusite jih tudi vi, urejujejo blatenje in pospešujejo prebavo. 6 škaljic franko 4 K. Izdeluje jih le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsin trg št. 252, Hrvaško.

stitala dru. Tomašiču, ki je postal hrvatski ban in dru. Amrušu, ki je imenovan za predstojnika naučnega oddelka pri hrvatski vladi. Prvo imenovanje je politično kakor drugo. «Matica» je sicer čestitala svojim članoma. Njena gratulacija sama po sebi ni politična; to pojmujemo. Ampak vendar je nemogoče, ločiti to čestitanje od političnih okoliščin, iz katerih je izšlo imenovanje in od političnih mest, na katera sta postavljena moža. Dr. Tomašič in dr. Amruš imata seveda dovolj povoda, veseliti se imenovanja. Drugo je vprašanje, če ima povoda za tako veselje naša Matica. Zdi se nam, da ga že zato nima, ker ga tudi hrvatski narod nima, ki bi moral biti našemu kulturnemu društvu bližji nego Khuenov ban in njegov predstojnik. Matica vendar nima navade, da bi čestitala vsakemu svojem članu, če je povisan ali pa če doseže kaj drugega. Zakaj torej ravno Tomašiču in Amrušu? Ali bi bila morda celo Khuenu čestitala, če bi bil njen član?

— V Dalmaciji, deželi popov in menihov, si je rimski klerikalizem z odstavljajem zaderskega nadškofa Dvornika skuhal kašo, ki jo zdaj komaj pija. Na nekem shodu v Zadru so sprejeli sledečo resolucijo: «Hrvati, zbrani na današnji skupščini, so globoko užaljeni v svojem ponosu zaradi postopanja rimske kurije proti nadškofu Dvorniku. To postopanje smatrajo za žalitev vsega hrvatskega naroda in zahtevajo dostojno zadoščenje, sicer si bodo našli zadoščenja sami v najostrejši agitaciji po vseh hrvatskih ozemljih s parolo: proč od Rima!» — To se godi v deželi, katero prekaša s številom cerkva in samostanov komaj Španija in ki je še pri zadnjih volitvah poslala same klerikalce v državni zbor.

— Slovenski zdravniki so se na svojem shodu v sredo bavili tudi s socialnim zavarovanjem, o katerem so sklenili sledečo resolucijo: «Dne 16. marca 1910. na vseslovenskem shodu zbrani zdravniki nujno prosimo, naj se pri sklepanju zakona o socialnem zavarovanju ozira tudi na obstanek zdravniškega stanu. Lo ta pripozna potrebo socialnega zavarovanja ter je pripravljen, z vsemi močmi sodelovati pri uresničenju te človekoljubne naprave, vendar se pa ne da ugonobiti in potisniti na zadnjo stopnjo stanovske lestvice. To bi se pa zgodilo, ako sprejme veleslavni odsek pododsekov predlog, glasom katerega so izvezete iz obveznega bolezenskega zavarovanja le osebe, katerih letna plača presega 3600 kron in ki se smejo iz službe odpustiti le po trimesečni odpovedi. — Slovenski zdravniki stoje na stališču, da je dohodninska meja za obvezno bolezensko zavarovanje že z vsoto 2400 kron previsoko določena, a tej vsoti ne ugovarjajo, ker se v vsakem oziru solidarni s sklepi in odredbami, katere so sklenili in se sklenejo zdravniške zbornice in državna zveza avstrijskih zdravniških organizacij.» — Ta resolucija, ki jo je zagovarjal dr. Defranceschi je bila soglasno sprejeta. Kolikor nam je simpatično, da se tu ti slovenski zdravniki organizirajo, vendar moramo obžalovati, da so se postavili na tako nesocialno stališče, kakor je izraženo v tej resoluciji. Se 2400 kron letnega dohodka se zdi zdravnikom preveč za bolezensko zavarovanje in le nekako po sili bi se sprijaznili s to svoto. In vendar se zdravniki sami pritožujejo radi premalih dohodkov in iščejo poti, da bi dosegli večje. Ne verjamemo, da se bo kmalu našel zdravnik, ki bi trdil, da mu 2400 kron na leto zadostuje za normalne potrebe. Življenje se je na vseh koncih in krajih podražilo in kupovalna moč denarja se je vsled tega strahovito znižala. Pa naj se vprašajo zdravniki: kaj naj človek, ki v normalnih razmerah komaj izbaja s svojimi dohodki, počne v abnormalnem slučaju bolezni? Ali naj si bolnik reducira hrano, da pristedi za zdravnika in za apoteko? Kako naj reši dilemo, če mu pravi zdravnik, kar ni nič nenavadnega: Skrbite za dobro hrano? Ali pa naj zataji svojo bolezen, vedoč, da ne bo mogel pokriti stroškov? Zdravniki bi iz svoje prakse lahko vedeli, koliko je ljudi, ki pridejo šele zadnji trenotek k njim po pomoč, ker se prej niso upali radi stroškov. In kolikokrat je tedaj že prepozno? — Na ta način, kakor memojo zdravniki, se to vprašanje torej ne more rešiti in bilo bi dobro, če bi tudi zdravniki mislili na druga sredstva, ki bi bila njim in ljudstvu koristnejša.

— V dobi sedanje krute draginje se blagodejno spoznava vpliv organizacije konsumentov. Zato tudi le ta pridobiva povsod novih članov. N. pr. v Ljubljani more zaznamovati «Konsumno društvo» za Ljubljano in okolico takorekoč vsak dan nove vspehe. Število članov raste od dne do dne. Sedaj že šteje društvo 561 članov. Upati je, da do konca meseca marca doseže društvo 600 članov. Seveda bi se število članov Kons. društva za Ljubljano in okolico lahko povečalo prav kmalu na 1000, če bi se vsi tisti storili svojo dolžnost in pristopili, ki stanujejo v bližini dosedanjih prodajal in se štejejo za zavedne proletarce, ali — so še malo bolje situirani, da jih draginja tako občutno ne tepe. Danes je treba pa neglede na take okoliščnosti povsod zanesti parolo: Konsumentje v organizaciji!

— Od obrtnega sodišča. Včeraj ob 9. dopoldne se je vršila razprava pod predsedstvom g. sodnika dr. Papeža in dveh prisodnikov. Trgovski pomočnik Pavel Prek toži tvrdko

Lilleg za zaostali znesek za 6 tedensko odpovedno dobo in sicer 118 kron. Pavel Prek je bolan, leži na smrtni postelji — jetika; zastopa ga njegov oče, Ivan Prek, kočijaž po poklicu. Pavel Prek se je izučil pri tvrdki Lilleg in absolviral dva letnika trgovske šole pri Mahrju in je tudi potem služil pri isti tvrdki do vojaščine kot trg. pomočnik. Pri vojaki je dobil bolezen; tam mu je tudi konj strl nogo. Po vojaški dobi je stopil v službo za trgovskega pomočnika pri Bürgerju; tam je bil okoli 9 mesecev. Pozneje stopi zopet pri svojem učnem gospodarju v delo s 120 kronami plače na mesec. Do 7. januarja t. l. je delal, dan pozneje je legel v posteljo; ker ga je bolezen morila, je 15. svečana pismeno odpovedal službo. 2 dni pozneje je prinesel hlapec za 7 dni plače v znesku 28 kron od 1. januarja do 7. januarja; šele po 48 dneh in „iz dobrega srca“ je g. Lillega dodal še 50 kron. G. Lilleg pa ni imel Preka zavarovanega kot trgovskega uslužbenca, temveč pri okrajni bolniški blagajni naznanjenega v II. razredu; tu so zavarovani uslužbenci katerih plača ne presega na dan 2 kron, a bi moral biti zavarovan v V. razredu, ker presega njegova plača 4 krone na dan. Lilleg se izgovarja, da je imel Preka za hlapca v službi (čudno da hlapec izvršuje vsa trgovska dela in dobi 120 kron plače; kar vemo, je malo hlapcev s tako plačo in Preka je sam njegov gospodar izučil za trgovskega pomočnika.) Prizna pa, da je poslal nekega na dom po Preka, da stopi pri njem v službo ali da ga je on (Prek) prosil za službo. Priča Bürger izpove kako je bilo pri njem, glede Preka. V tem momentu se je pa zahtevalo ali vsaj apeliralo na očeta, naj odstopi od tožbe, kar se je res doseglo.

— Debata o italijanskem vseučilišču v državnem zboru bi lahko dala marsikaj misliti tistim narodnjakom, ki niso samo narodnjakarji, ampak jih je le narodna ideja tako močno prevzela, da v njihovih mislih ni prostora za spoznavanje važnosti drugih vprašanj in za nerazdružljivo zvezo vseh pojavov socialnega življenja. Tem narodnjakom, ki se lahko smatrajo četudi za zelo enostranske, vendar za poštene, bi bil zlasti Wastianov nastop lahko pokazal, kam vodi absolutni nacionalizem. Wastian je, kakor pozneje tudi njegov klubski tovariš pl. Stransky, pred vsem izjavil, da nasprotuje vsaki nenemški visoki šoli v Avstriji in potem je tako vehementno napadal Italijane kot iredentovce in izdajalce Avstrije, kakor da mu je govoranco sestavil nekdanji policijski ravnatelj Busich. Konec je bil: Nobene italijanske univerze v Avstriji! — Velik del Wastianovega govora nam ni bil nov. Strastne filipike o iredentizmu smo nestrastno čitali in jih še čitamo v — naših narodnjakih časopisih in slišimo na narodnjakih shodih. Da je ta taktika, ki seveda ne more izhajati brez denunciranja političnega nasprotnika mora zapustiti žalostne sledove v karakterju. Kajti eno je boj, ki ga razumemo, tudi če se ne strinjamo z njegovim izhodiščem in z njegovimi cilji, drugo pa je apel na vlado in njene policijske instinkte. Metoda naših narodnjakarjev je zastrupila boj v primorskih krajih. Ne pride nam na misel, trditi, da niso tudi italijanski nacionalisti mnogo krivi; ampak s temi je poseban račun. Tudi zanje mora biti Wastianov govor zanimiv; a to opravijo drugi z njimi. Jasno pa se izraža resničnost starega pregovora: Duobus litigantibus tertius gaudet — kjer se pretepata dva, se smeje tretji. «Trst je italijansko mesto», grme italianissimi; «Primorje je slovenska zemlja», deklamirajo veliki Slovenci. Zadaj pa vstajajo Wastiani in Stranskyji: V Avstriji so sami Nemci Herrenvolk; ne slovanskih, ne italijanskih šol, ne v Brau, ne na Dunaju ne v Trstu. In kdor ne spi z odprtimi očmi, mora videti, da besede niso prazne, ampak da se je nemštvo v zadnjih desetletjih v Trstu, v Pulju, v Opatiji i. t. d. razmeroma bolj razvilo in gospodarsko vkoreninilo, nego italijanstvo ali pa slovanstvo. Pameti in razuma bi bilo treba, narodnjakarji pa sejejo samo slepo strast.

Naročajte in širite naš list!

Zadnje vesti.

Državni zbor.

Dunaj, 17. marca. Včeraj se je nadaljevalo prvo čitanje načrta o ustanovitvi

Italijanske fakultete.

Poslanec Waldner (nemški nacionalec) kot generalni govornik „za“ omenja zgodovino italijanske fakultete in Inomostu, vsled česar so italijanski profesorji že več let neaktivni. Kar so Italijani že pol stoletja imeli, se jim ne more vzeti. Nemogoče je pa, da bi se italijanska fakulteta ustanovila v nemškem mestu. V imenu nemško-nacijonalne zveze protestira proti ustanovitvi na Dunaju.

Poslanec dr. Rybař, generalni govornik „proti“, pravi, da Slovani, ki ne dobe od italijanskih liberalcev niti ene ljudske šole, ne morejo glasovati za italijansko vseučilišče. Slovenci so v položaju silobrana. V prejšnjih časih ne bi

bili mogli Nemci študirati niti na srednjih šolah, če jim ne bi bili Slovani pisali učnih knjig. Imena Močnik, Klun, Kocen, Vrečko so znane vsakemu, kdor je absolvirал gimnazijo, ravno tako imena Gindely, Haasák, Voldrich. Slovani morajo Nemcem dati svoje moči, zato da se potem postavljajo s svojo kulturo. Tudi pogoji za slovensko vseučilišče so tu, kajti učnih moči imamo, literatura se pa razvije s potrebami. Če bi iredentizem zahteval samo dežele, ki so čisto italijanske, ne bi ugovarjal. Če bi bil Italijan, bi bil menda sam iredentist. Ampak Italijani gledajo na dežele, v katerih imajo Slovenci večino.

Po „stvarnih popravkih“ Pitacca, Fiedlerja in Spinčiča se je načrt odkazal proračunskemu odseku.

Sledila je razprava o

zakonu proti pijančevanju.

S kratkim govorom ga je priporočal dr. Stojan (češki klerikalec).

Na to se je razprava prekinila in se je nadaljevala debata o nujnem predlogu radi

železniške nenreče pri Uherkem.

Govoril je Buřival (češki radikalec). Po tem se je sprejela nujnost in predlog. Sprejela se je tudi resolucija poslanca Tomschika, ki zahteva, da predloži ministrstvo natančno poročilo o stavbnem in administrativnem izboljšanju, ki je potrebno, da se doseže varnost obrata.

Zopet poraz vlade. Dunaj, 17. marca. V proračunskem odseku se je snoči proti predlogu vlade s 26 proti 9 glasovom sklenilo, odgoditi posvetovanje o pogodbi z Lloydom preko veliko-nočnih praznikov.

Proti brezposelnosti. Dunaj, 17. marca. V draginjskem odseku je poslanec Schäfer (soc. dem.) utemeljeval svoj predlog, da se imajo takoj oddati potrebna javna dela in naročila, in da naj vlada vpliva na vse javnopravne korporacije, da čimprej, še dokler je kriza, oddajo nameravana stavbinska dela. Zahtevajo naj se taki delovni pogoji, da se domačim delavcem, ki so vajeni dostojnega življenja, omogoči zaslužek. Končno je Schäfer zahteval, da vlada predloži material za zavarovanje za slučaj brezposelnosti. — Sekcijski načelnik Berger je dejal, da se mora radi finančnih težav zelo varčevati. Le v njegovem oddelku je radi tega izostalo za petnajst milijonov stavb. — Ro daljši debati se je predlog sprejel in Schäfer izvolil za referenta.

Dunaj, 17. marca. Danes se je nadaljevalo drugo čitanje zakona proti pijančevanju. Sklenilo se je, da se načrt vrne odseku, ki ga ima predelati. Jutri je zadnja seja pred Veliko nočjo.

Iz stranke.

o Gorliška okolica. Vsi zaupniki krajnih organizacij v goriski okolici so vabljani na jako važno posvetovanje v nedeljo, dne 20. t. m. ob 10. uri dopoldne v društvene prostore. Na sestanku se

SODBA

**Izkušene
gospodinje:**

*Kathreiner Kneippova sladna kava
je vsakdanja pijača, katera povečuje
delavno moč mojega moža in mu
ohranja dobro voljo. Otroci uspevajo
dobro in v gospodinjstvu si precej
prihranim. Vrhtega nam ta kava
vsakdan čudovito tekne.*

Gostilna „Pri panju“
≡ Vegova ulica št. 10 ≡

se priporoča za mnogobrojen obisk

lastnik Leonardo Galante

ima najboljše pijače; dobiva se izboren «pelinkovac»,
goriška, istrska, dalmatinska vina in dolenski
eviček po najnižji ceni.

imajo razpravljati jako aktualna politična vprašanja in strankine zadeve. Vsi odbori so naprošeni, da se kompaktno udeležijo posvetovanja.

Deželna organizacija.

Deželna konferenca ital. sodrugov v Trstu. V nedeljo dne 20. t. m. se vrši v delavskem domu, ul. Borchetto 5 II. nad. deželna konferenca, ki jo sklicuje politični odbor italijanske socialno-demokratske stranke v Trstu. Dnevni red te konference je zelo važen, vsled česar je navzočnost pol. odbora jugoslov. soc.-dem. stranke v Trstu na tej konferenci nujno potrebna. In naš pol. odbor se bo udeležil te konference polnoštevilno. Slovenski sodrugi, ki se izkažejo s strankino legitimacijo, smejo prisostovati konferenci kot poslušalci.

Društvene vesti.

§ Ljudsko izobraževalno društvo „Akademija“ priredi jekom tega in prihodnjega meseca v Ljubljani vrsto predavanj. Dne 22. t. m. predava g. dr. Kučera, vseučiliški profesor iz Zagroba o Halleyevem kometu (s skioptičnimi slikami); dne 30. in 31. t. m. ter 1. aprila predava g. cand. med. Mirko Černič o postanku razvoju in koncu človeka (s skioptičnimi slikami); v prvem tednu aprila predava g. profesor dr. Fran Ilesič o Juriju Sporerju, predhodniku Gajevem in njegovem delovanju med Slovenci (1848); potem predava g. dr. Josip Cerkl o severnem tečaju (s slikami); g. Pavel Grošelj o letalnih strojih (z eksperimenti) in g. profesor Josip Reisner o brezčimnem brzojavu.

§ Društvo „Ljudski oder v Trstu“. V petek dne 18. t. m. ob 8. uri bo predaval v Delavskem domu ul. Boschetto 5., II. nad. sodrug dr. Anton Dermota o predmetu: Masaryk in njegove ideje. Vstopnina k predavanju 20 vin. za osebo. Namen tega predavanja je dvojen: Primerna proslava 60letnice velikega češkega misleca in seznanjenje ljudstva z njegovimi socialnimi in etičnimi nazori. Zato vabimo vse, da se tega predavanja udeležijo v velikem številu.

§ Predavanje v Pulju. V soboto ob 3. popoldne predava sodrug dr. Tuma v novem delavskemu domu o predmetu: „Socialna demokracija in njenogospodarsko stališče.“ Prepričani smo, da bo vsak puljski sodrug storil svojo dolžnost, da bo udeležba na predavanju čim večja.

§ Koncert s plesom priredi jugoslov. soc.-dem. stranka v Pulju v soboto, dne 19. t. m. ob 8. zvečer v okrašenih dvorani novega delavskega doma, Clivo Castello št. 2. Sodeloval bo izbran orkester. Poskrbljeno je tudi za raznovrstne šaljive zabave. Vstopnina za moške 80 vin.

Raznoterosti.

† Aneksija Tibeta. Tibet je anektirala kitajska država. Že 1000 let plačuje Tibet Kitajski davek. Tibet je trikrat tako velik kakor Avstro-Ogrska, a ima samo 1.700.000 prebivalcev, napol barbarov, Mongolov, ki žive od poljedelstva in živinoreje. Veropovedanje je Lamaizem. Papež jim je Dalaj-Lama, podpapež Tisi-Lama, tem asistira cela legija duhovnikov, menihov in nun in dasi je Tibet revem plodonosnih polja, vendar so samostani, cerkve in duhovniki vsi zelo premožni, saj jim neumno ljudstvo vse znosi na kup. Samo v glavnem mestu Lassi, ki šteje 80.000 prebivalcev, je 18.000 menihov in nun, katere mora preživljati revno kmetijsko prebivalstvo. „Veločudenje Buddhe“, kakor se naziva Dalaj-Lama, je moral vbežati na indijsko zemljo. Novi Dalaj-Lama bo privrženec Kitajcev in kitajske politike, imenovala ga bo mogoče sama kitajska vlada, ki je prepričana, da morajo imeti Tibetanci svojega cerkvenega poglavarja, ker drugače ne bi vedelo ljudstvo, kam s svojimi trdo prisluženimi pridelki in denarjem.

Svojim čitateljem priporočamo, da se ozirajo na take tvrdke, ki inserirajo v našem listu.

H. Suttner
Ljubljana Mesni trg
nasproti rotovžu.

Priporočajo svojo bogato zalogo pravih švicarskih ur, zlatnine in srebrnine najfinjšega izdelka po najnižjih cenah. Blago le prve vrste. Cenik na zahtevo zastoj in poštne prosto. Obrnite se zanesljivo na domačo tvrdko, kjer boste najbolje postreženi. 72

Vabilo na naročbo.

Sodruge in prijatelje vabimo na novo naročbo, dosedanje naročnike pa, katerim je potekla naročnina koncem meseca februarja, da jo zopet obnovijo.

„Rdeči Prapor“

izhaja trikrat na teden ter velja

Za Avstro-Ogrske dežele:

za celo leto K 14.—
za pol leta „ 7.—
za četrto leta „ 3.50
na mesec „ 1.20

Za Nemčijo:

za pol leta K 7.90
za četrto leta „ 4.—

Za Ameriko:

za pol leta K 9.50
za četrto leta „ 4.80

Obenem prosimo cenjene naročnike, naj priporočajo naš list svojim sodrugom, prijateljem in znancem, naj ga zahtevajo po gostilnah in kavarah, v katere zahajajo in naj nam pošljejo naslove takih znancev, ki bi ga naročili, če jim ga pošljemo na ogled.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Vse slovenske sodruge na Štajerskem in Koroškem,

ki se zanimajo za politično organizacijo in za stranko sploh, prosimo, naj naznanijo svoje naslove sodrugu Ivanu Kocmurju, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6.

Cenjeni čitatelji!

Naznanite upravništvu naslove takih sodrugov, gostiln, kavar i. t. d., katerim bi bilo poslali naš list na ogled.

Dober tek je dobra stvar,

Zanemarjaj je nikar!

Dober tek imaš vsak dan,

Ako vživaš.

Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2.40.
Kabinetna kakovost „ 4.80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

50 % prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; krl, moč, zdravje dosežete in ohranite, ako pijete

Sladin

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno. 52-36

v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Ustanovljena 1847.

52-15

Ustanovljena 1847

Žovarna pohištva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7 LJUBLJANA :: Turjaški trg št. 7

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in gošposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na smeti, zimnati modroci, otroški vozički i. t. d. Najsolidnejše blago.

Zabtevajte po vseh gostilnah, kavarah in brivnicah

„Rdeči Prapor“

Podpletanje nogavic

par po 50, 60 in 70 vinarjev po vrsti in kakovosti provzema 10-2

Domača industrija pletenja

Ljubljana, Sv. Petra cesta štey. 44.

Velikansko izber

pomladnih in letnih oblačil

priporoča tvrdka 10-3

A. Kunc, Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

Najnižje, stalne cene!

Ceno posteljno perje in puh!

1 kilogram sivega, oskubljenega K 2.—, polbelega K 2.80, bele K 4.—, prima puhaslega K 6.—, izredno finega skubljenega K 8.—, sivega puha K 6.—, bele K 10.—, izredno fini prsni puh K 12.—, od 5 kg nabrej franko. 52-12

Gotove postelje

iz gosto tkanega, rdečega, modrega, rmenega ali belega inleta (blaga nanking), 1 pernica 180 cm dolga in 116 cm široko ter 2 blazini, 80 cm dolgi in 58 cm široki, dovolj napolnjene z novim, očiščenim puhasim, trpežnim, sivim perjem 16 K, s polpuhom K 20.—, s puhom K 24.—. Pernica sama 12 K, K 14.—, K 16.—, blazinice K 3.—, K 3.50, K 4.—. Pernice 180 cm dolge in 140 cm široke, K 15, 18, 20. Blazinice, 90 cm dolge in 70 cm široke ali 80 cm dolge in 80 cm široke, K 4.50, 5.—, 5.50. Spodnje pernice iz gradla, 180 cm dolge in 116 cm široke, K 13.—, 15.—, pošlje po povzetju, zavoj zastoj od K 10.— naprej franko. 52-12

Maks Berger, Deschenitz št. 678, Böhmerwald.

Cenik o matracah, odejah, prevlečkih in vse drugemu blagu za postelje zastoj in franko. Če ne dopade, se zamenja ali denar nazaj.

Častiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

52-32

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

posesnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri št. Petru na Kracu.

Kavarna

„Unione“ v Trstu

ulica Caserma in Torre Blanca

se priporoča.